

TÖRTÉNETI ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLTATÓK TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRA

Petőfi István

ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLTATÓK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRA

A MINISZTER MEGBÍZTA
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel.

A Történelmi Hivatal
székhelyén tartó levéltár
székhelyén őrzve.

150
386/5.

ÁBTL -3.1.9. V-150386/5 /1

V-150386/5

11/17

A MAGYAR NEMZET SZEREPÉ AZ ELLENFORRADALMI SZIBILEM
TERJESZTÉSÉBEN.

A "Magyar Nemzet" az 1956-os év első felében még általában kevés olyan cikket közölt, ami direkt ellenforradalmi tendenciájú lett volna. Komor Imre felelős szerkesztő nagyon vigyázott, hogy ilyen cikkek ne kerüljenek a lapba. Így tehát az ellenforradalmi szellem, amelyet a Losonczy-Novobáczky-Gárdos-Pethő-klika a szerkesztésben terjesztett, legfeljebb riportok becsempészott soraiban látott napvilágot. Később, (sajnos) Losonczy Géza és hívei részben Istorkalibok Komort, részben egyszerűen becsempésztek a lapba a cikkeket.

A legkártékonyabb szerepe abban volt a "Magyar Nemzet"-nek, hogy a PETŐFI KÖR-nek széleskörű publicitást adott. A végén a "Magyar Nemzet" a PETŐFI KÖR hivatalos közlönyének szerepét töltötte be. A tudósításokat főleg Haber Mária / Hegedűs András, a Petőfi Kör h. titkáranak a felelősé/ és Fencsik Flóra írta.

A tudósításokban szereplő neveket az alábbiakban mindig feljegyeztük, hiszen érdekes névsort kaphatunk belőlük.

A Petőfi Kör ülésairől szóló tudósításokban figyelmet érdemelnek azok az "okkritikák", amelyekkel hivatalos funkcionáriusok igyekeztek meggyőzni maguknak a diákok kegyeit. /Különösen feltűnt Jéboru Magda magyaranyu "mosszkodása", amelyet a Petőfi Kör "kielégítőnek" is talált./

Néhányan köztük pártfunkcionáriusok, követelték a fizikai munkások bevonását a Petőfi Kör vitáiba, továbbá hasonló viták rendezését az üzenetekben.

A "Magyar Nemzet" részletes tudósításából szinte teljes képet kaphatunk a Petőfi Kör tevékenységének kiszélesedéséről. /Arról a nagy ankétról, amelyet a Petőfi Kör a Tiszti Házban rendezett a sajtóról és amelynek kapcsán az első utcai visszhang is jelentkezett, ma is tudósítás, mivel Komor Imre elvtárs megakadályozta Fencsik Flóra riportjának megjelenését. A "Magyar Nemzet" folyosóján a Petőfi Kör hívei magosan szidalmazták a lap kommunista felelős szerkesztőjét./

- 2 -

12

Junius 17.

Fencsik Flóra riportja a Petőfi Kör filozofini vitájáról 1200-1300 érdeklődő részvételével zajlott le.

"Sok bírálat hangzott el Balogh Elemér, Havas Ernő és

V-150386/5

2

Szeccsódi Jászó munkássága ellen, s közülük Balogh Elemér és Havas Ernő a vita során több kérdésben önkritikusan vizsgálta saját tevékenységét. Valamennyi hozzászólásban sok az az esett Lukács György szerepéről, munkásságán helyes értékeléséről, ... hogy Lukács Györgyöt mind a tudomány, mind a politika terén ismét az őt illető megbecsülés övezze."

Szigeti József az 1948-as filozófiai vita felülvizsgálását javasolta.

Havas Ernő, a "Narsadalmi szemle" szerkesztőbizottságának tagja, a filozófiai front egységét követelte, aminek az az előfeltétele, hogy "a filozófia minden művelője magáévá teszi a tudományos igazságkeresés álláspontját."

Felszólaltak még: Jánosy Lajos akadémikus, Kádár Iván, Mészáros István, Heller Ágnes, Horvát István.

Lukács György egyfelől a marxizmus-leninizmus világméretű térhódításának ragyogó kilátásairól szólt, másfelől a marxizmus-ellenesítő magyarországi helyzetét ismertette. "Azt merném mondani, hogy a marxizmus az ország közvéleményében még nem volt olyan rossz helyzetben, mint most." Rámutatott arra, hogy a Horthy-korszakban az értelmiség egyrésze, ha idegenkedéssel is, de bizonyos bizalommal tekintett a marxizmusra, ezzel szemben az utóbbi hat-nyolc év megsemmisítette ezt a hangulatot. Mindaz, ami Magyarországon az utóbbi időben történt, "lejáratta a marxizmus hitelét az értelmiség előtt."

Lukács György idézte Lenint, aki szerint: "Orvályokat nem lehet becsapni." Az értelmiségieket sem lehetett becsapni, mert sok jól tudták, hogy a XX. Kongresszus előtt nem lehetett vitákat rendezni.

Hangzottatta, hogy el kell terjeszteni Lenin szellemét, esküszkö kell tenni a lenini dialektikát, a lenini módszert. "Ha ebben gyengéknek bizonyulunk, ha a marak erő győz, amely a leninizmusból egy megváltoztatott előjelű sztalinizmust akar csinálni, akkor a XX. Kongresszus lehetőségei éppenugy kiaknáztalanok maradhatnak, mint ahogy a Komintern VII. Kongresszusának gyönyörű kezdeményezése nem vezetett a világ munkásmozgalmában azokra az eredményekre, amelyeket joggal elvárt tőle mindenki 1935-ben." Lukács György ezzel fejezte be felszólalását, hogy nemzetközi viszonylatban "a marxista munkásmozgalom új nagy

virágkorának küszöbére léptünk!"

Ehhez hozzátartozik, hogy "iel kell számolni a sztálini
periódus egy csomó előitéletét."

TÖRTÉNETI ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLTATÓK TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRA LEVÉLTÁR

V-150386/5

4

BELÜGYMINISZTERIUM
ORFI. II. Főosztály
Vizsgálati Osztálya.

Sziaoruan titkos!

J e l e n t é s
Budapest, 1957. május 25.-én.

- 2 -

II. Petőfi-köri viták.

2./ "Filozófus" vita, 1956. június 15.-én.

Vitavezetők:

Lukács György, Zsigmond László és Balogh Elezér.

A vita főként Lukács György filozófiai munkásságának reha-
bilitálása körül folyt. Figyelemreméltó az alábbi személyek
felhozatala:

Varga Mihály
Szigeti József
Meller Ágnes

Hermann István
Novák Zoltán

ÁBTL -3.1.9. V-150386/5 /63

5

Ezen a vitén hosszabb felszólalást vett Lukács György is. Először bírálta a filozófia terén uralkodó állapotokat. A jelenlévő hallgatóság nagy óvációval fogadta Lukács György, valamint a mellette felszólalók szavait.

Egy megjegyzéssel kapcsolatban Tanczos Gábor is szükségesnek tartotta megjegyezni: "a Petőfi-kör vitéit senki sem akarja Magyarországon beszűkíteni", majd később a következőket mondta:

"Sokan mondták nekünk és mi elfogadtuk azt a véleményt, hogy a Petőfi körben folyó vitákon előfordulhat az, hogy sokan a maguk pesszimizmusát akarják megérintni a XX. Kongresszus tüzénél, hogy disszonáns hangokat fognak felvetni, feleleveníteni, ami nem áll a part érdekében. Nem áll senkinek az érdekében, aki a XX. kongresszus elveit akarja Magyarországon megvalósítani. Úgy gondolom, hogy ilyesmivel állandóan számolni kell, de ha mi a legjobb szakembereinket, ideológusainkat, politikusainkat, a XX. Kongresszus szervenvelyes híveit hívjuk ide vitáinkat vezetni, irányítani, hogy segítsék a fiatalokat, akkor nem kell ettől a veszélytől félnünk... Az is egészen világos, hogy a mai vita is tanúbizonyságot tesz amellett, hogy mindenféle fajta olyan visszahúzó erőnek, amely nem szívesen látná azt, hogy a XX. Kongresszus eszméi a fiatal marxista értelmiség között valóban elterjedjenek, csattanás választ adnak az ilyen szerintem progresszív és előremutató viták."

Molnár András
ny. f. f. f.

Amellett hogy mds.

ÁBTL -3.1.9. V-150386/5